

Prof. Dr. phil. Josef Vojvodík, M.A.
 Ústav české literatury a literární vědy FF UK
 nám. Jana Palacha 2
 116 38 Praha 1
 e-mail: Josef.Vojvodik@ff.cuni.cz

**Oponentský posudek na bakalářskou práci Blanky Stehlíkové
*Dětská perspektiva v poezii básníků rané české avantgardy***

Ve své bakalářské práci se autorka zaměřila na naivizující dětskou perspektivu a téma dětství v poezii rané české avantgardy, zejména u Jiřího Wolкера, Zdeňka Kalisty, Miloše Jirka a Antonína Matěje Píši.

V první části se autorka zabývá literárně-historickým a kulturně-historickým kontextem, v němž básnický naivismus mladé generace krystalizoval. Správně ukazuje, že důležitým impulzem byla zkušenost první světové války, představa starého světa, na jehož troskách má být vybudován svět nový s "novým člověkem" a jeho bezprostředním vztahem ke světu, nezatíženým intelektualismem a tradicí. Vedle tohoto kulturně-historického – nebo přesněji, kulturně-antropologického motivu – je zde ještě další podstatný moment: představa osvobození básnického jazyka od rétoričnosti, popisnosti, romantická představa univerzální poezie jako "mateřského jazyka" lidstva.

Tato tendence "záchrany" básnického jazyka "zdola", také jako reakce na symbolistickou generaci, je vlastní všem avantgardním proudům a hnutím a také v české literatuře se objevuje již v prvním desetiletí 20. století (u Demla, Gellnera ad.). Primitivní a naivní umění platilo jako autonomní a především autentická forma uměleckého výrazu, která byla považována za hlavní kategorii nového umění. Ale s "devětsilskou generací" autorů získala dětsky naivní perspektiva ještě jiný podstatný význam. Je to inscenace přestavby světa dětskými demiurgy, společenstvím dětí. V programové stati *Obrazy a předobrazy* z roku 1921 uvažuje Karel Teige ještě o zániku umění minulosti (expresionismu, kubismu, futurismu) a imaginuje uměleckou eschatologii nového světa a umění v nové „*říši dětství duše a míru!*". To nové a původní v české avantgardě dvacátých let, jak také Blanka Stehlíková pěkně ukazuje na konkrétních příkladech, je spojení utopické představy eschatologicko-revoluční přestavby světa (jako např. ve Wolkerově *Svatém kopečku* nebo ještě v Nezvalově *Akrobatu*) s dětskou perspektivou. Charakteristika "Stavitelé nového světa", jak autorka pojmenovala druhou část své práce, vystihuje tento záměr a program. Nikoliv hyperbolicko-titánská stylizace (jako např. v italském a ruském futurismu nebo v německém expresionismu), nýbrž infantilismus znovuoobnovené idyly dětství, s jejími charakteristickými atributy jako (mravní) neposkrvněnost, čistota, naivní víra, která nezná sociálních ani jiných předpoklady, spontánnost, pokora a prostota.

Za přínos práce Blanky Stehlíkové považuji, že se zabývá naivismem u autorů, jejichž tvorba není v popředí zájmu, pokud jde o českou avantgardu raných dvacátých let, jako Zdeněk Kalista, Miloš Jirko nebo Antonín Matěj Píša. V diferencovaných analýzách třetí části své práce nazvané "Hra dětí", Blanka Stehlíková ukazuje, že přes společný program, dá-li se tak říci, a uměleckou intenci, má dětská naivistická optika u každého z interpretovaných autorů svá specifika, jak ukazuje např. na odlišné poetizaci vitálního senzualismu u Miloše Jirka nebo A. M. Píši.

Práci Blanky Stehlíkové hodnotím jako velmi zdařilou, koncepčně a problémově domyšlenou. Cíl práce je jasně formulován a systematicky sledován, autorka míří k jádru věci, své závěry formuluje jasně a na patřičné úrovni. Navíc ve své práci prokázala velmi dobrou obeznámenost s literárně-historickým kontextem a vývojem avantgardních tendencí v české literatuře raných dvacátých let.

Práci jednoznačně hodnotím jako **výbornou (1)**.

Prof. Dr. phil. Josef Vojvodík, M.A.

Praha, 28. 5. 2020